

۸۵ درصد حجم بازار در دست ۶ کشور برتر

ندا آغاجوری
مترجم

فین تک را به فناوری مالی یا به اصطلاح کاربرد نوآورانه فناوری در ارائه خدمات مالی می شناسند که به ویژه با توسعه فناوری، در فضای اقتصادی حرف های زیادی برای گفتن دارد. استفاده از فناوری در این حوزه، خدمات مالی را موثرتر نیز می کند. شرکت هایی که در زمینه فناوری های مالی فعالیت می کنند اغلب استارت آپ هایی هستند

در زیرمجموعه های اصلی و مناطق جغرافیایی است که علاوه بر اینکه برای نخستین بار نگاهی عمیق به ۱۰۰ فین تک اسلامی برجسته دنیا کرده، کل ۴۱۷ فین تک اسلامی دنیا را مدنظر قرار داده است. هدف از این گزارش، تداوم ارائه خدمت به عنوان یک منبع کلیدی جهانی در محک زدن و هدایت برنامه های کاربردی نوآورانه و مفید اجتماعی فین تک اسلامی در دنیا برای تنظیم کننده ها، آژانس های مالی دولتی، فین تک های اسلامی و شرکت های سرمایه گذاری خطرپذیر در این فضا است.

که در حوزه های مالی ارائه خدمات می کنند. با گسترش استفاده از اینترنت، تلفن های هوشمند و اینترنت های پرسرعت، فناوری های مالی نیز با رشد قابل توجهی روبه رو شده اند و در قالب «فین تک» توانسته اند در معاملات شخصی و تجاری به کار بیایند. ارزهای دیجیتال نمونه ای از فناوری های فین تک هستند که به ویژه در سال های اخیر سروصدا زیادی به پا کرده است. در ادامه، گزارشی از وضعیت فعالیت فین تک های اسلامی ارائه شده است که در کشورهای مختلف دنیا فعالیت می کنند.

شاخص جهانی فین تک اسلامی

شاخص GIFT (فین تک جهانی اسلامی) تنها شاخص سیستماتیک برای ارزیابی فین تک های جهانی اسلامی محسوب می شود. تعداد کشورهای دنیا با فعالیت فین تک رو به رشد است و موقعیت آنها برای تسهیل چنین فعالیت هایی مناسب است. در واقع، این شاخص نشان می دهد که کدام کشورها برای رشد بازار و اکوسیستم فین تک اسلامی در حوزه قدرت و وضعیت مناسب تری دارند. این شاخص رتبه بندی کلی ۶۴ کشور شامل کشورهای OIC (کشورهای همکاری مشترک) و غیر OIC را در برمی گیرد. این کشورها براساس فعالیت های موجود در بازار فین تک اسلامی، وجود سرمایه مالی اسلامی که به عنوان یک تسهیل کننده و عامل رشد فین تک محسوب می شود، یا به دلیل اهمیت سیستمی آنها برای اکوسیستم جهانی فین تک گنجانده شده اند - مانند چین و

اکوسیستم های برتر کجا مستقر هستند؟

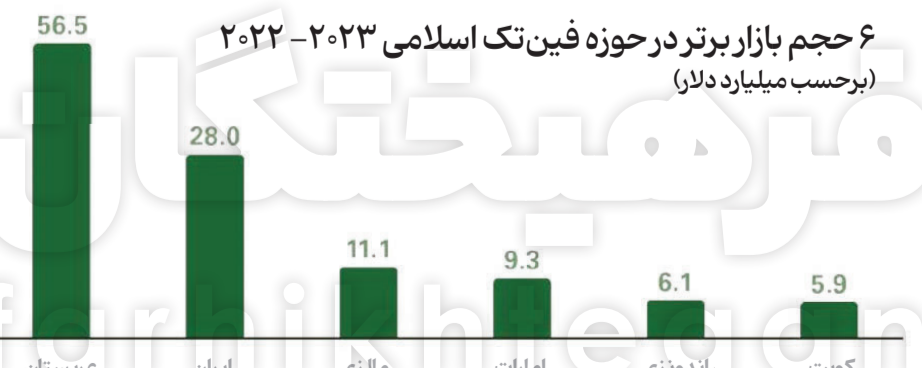
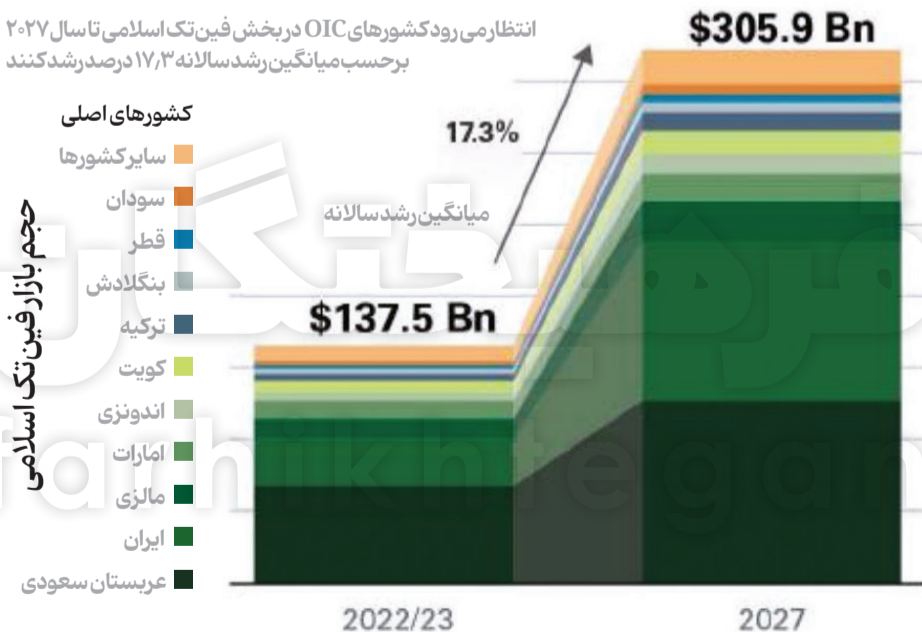
بزرگترین کشورهای از نظر حجم معاملات تخمینی شامل عربستان سعودی، ایران، مالزی، امارات، اندونزی و کویت می شوند. در عین حال، این گزارش، مالزی، عربستان، اندونزی، امارات و انگلیس را به عنوان پنج اکوسیستم برتر فین تک های اسلامی در جهان عنوان کرده است. در سال گذشته، بازار فین تک های اسلامی به مسیر رشد خود ادامه داد که توسط جوانان مسلمان با سواد دیجیتال بومی و گرایش به خدمات مالی تقویت شد. کشورهایی چون اندونزی، مالزی و عربستان به عنوان نقاط برتر حضور فین تک های اسلامی شناسایی شده اند که از چهارچوب های نظارتی حمایتی و اکوسیستم های مالی قدرتمند اسلامی استفاده می کنند. پیشرفت های نوآورانه در مرکز کامل فین تک های اسلامی بوده است. فناوری های مالی غیرمتمرکز که از بلاک چین و قراردادهای هوشمند استفاده می کنند، نقش محوری خود را در ایجاد تضمین شفافیت و انطباق با اصول مالی اسلامی انجام داده اند. علاوه بر این، هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی نیز برای شخصی سازی خدمات مالی و افزایش ارزیابی خطر معرفی می شوند. پیشرفت مقررات یک شمشیر دولبه است؛ از یک سو، کشورهای قدرتمند

در زمینه فین تک ها مانند عربستان و مالزی در ایجاد فضاهای مساعد برای فین تک های اسلامی، ارائه نظارت ها و مجوزهای بانکداری دیجیتال نقش داشته اند. از سوی دیگر، فقدان دستورالعمل های استاندارد جهانی برای فین تک های اسلامی همچنان چالش هایی را ایجاد می کند. با وجود این فرصت ها، نمی توان این بخش را بدون چالش دانست و هنوز هم می توان چالش هایی را در مسائلی چون اعتماد مشتری، سواد دیجیتال و امنیت سایبری مشاهده کرد. طبق این نظرسنجی ها، بعد از سرمایه، مهم ترین مانع رشد فین تک های اسلامی به ترتیب، آموزش مصرف کننده و مقررات است. بخش فین تک اسلامی برای رشد بیشتر آماده است. از آنجایی که اقتصاد جهانی با بهبودی پس از همه گیری و درگیری های ژئوپلیتیکی دست و پنجه نرم می کند، فرصت قابل توجهی برای فین تک اسلامی به منظور کمک به انعطاف پذیری اقتصادی و رشد فرآیند وجود دارد. مشارکت بین موسسات مالی سنتی و استارت آپ های فین تک، همکاری های فرامرزی و سرمایه گذاری در آموزش مالی حوزه های کلیدی هستند که می توانند این بخش را رو به جلو هدایت کنند.

حجم بازار ۳۰۶ میلیارد دلاری تا ۳ سال آینده

براساس تجزیه و تحلیل هایی که روی کشورهای سازمان همکاری اسلامی (OIC) انجام شده، کارشناسان اعلام کرده اند که اندازه بازار جهانی حجم معاملات فین تک اسلامی در سال ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ چیزی بالغ بر ۱۳۸ میلیارد دلار برآورد شده که براساس حجم معاملات و دارایی های تحت مدیریت، حدود ۱۲ درصد از حجم فعلی بازار جهانی فین تک را نشان می دهد. کارشناسان پیش بینی می کنند که این حجم بازار تا سال ۲۰۲۷ با میانگین رشد سالانه ۱۷.۳ درصدی به ۳۰۶ میلیارد دلار در مقایسه با کل صنعت جهانی فین تک برسد. این میزان رشد در حال حاضر ۱۳۳ درصد اعلام شده است. طبق برآوردهای صورت گرفته، از نظر حجم معاملات، عربستان بزرگترین حجم بازار را به خود اختصاص داده و پس از آن به ترتیب، ایران، مالزی، امارات متحده عربی، اندونزی و کویت قرار گرفته اند و پس از آن نیز ترکیه، بنگلادش، قطر و سودان جای گرفته اند. در سال ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲، هر کدام از این کشورها اندازه بازاری بیش از ۵۱ میلیارد دلار را به خود اختصاص داده اند. طبق آمار، ۶ بازار برتر

جهانی فین تک اسلامی ۸۵ درصد کل حجم بازار را از آن خود کرده اند که تسلط دوباره دو مرکز منطقه ای فین تک اسلامی را نشان می دهد. بر این اساس، عربستان با ۵۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار، بیشترین حجم بازار فین تک اسلامی را به خود اختصاص داده است. پس از آن ایران با ۲۸ میلیارد دلار قرار گرفته است. بعد از آن هم به ترتیب، مالزی با ۱۱ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار، امارات با ۹ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار، اندونزی با ۶ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار و کویت با ۵ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار در رده ششم قرار گرفته اند. مالزی، امارات و اندونزی قطب های پیشرو در حوزه فین تک های اسلامی هستند و عربستان نیز در حال تبدیل شدن از یک قطب نوظهور در حوزه فین تک به یکی از کشورهای پیشگام در این حوزه است. بحرین، بنگلادش، مصر، ایران، اردن، کویت، نیجریه، عمان، پاکستان، قطر و ترکیه مراحل بلوغ خود را در زمینه فین تک با سرعت کمتری طی می کنند اما رشد نسبتاً بالایی را در سطح داخلی از نظر حجم بازار نشان می دهند.

۸۱ درصد فین تک های اسلامی در ۱۰ کشور برتر

آنچه از تجزیه و تحلیل ها از ۴۱۷ فین تک دنیا به دست آمده، نشان می دهد که از این تعداد فین تک، ۱۰ کشور برتر حدود ۸۱ درصد از کل فین تک های اسلامی را در خود جای داده اند و ۶۹ درصد از فین تک های اسلامی نیز در ۵ زیرگروه برتر قرار گرفته اند. از نظر تعداد

سرمایه: بزرگترین مانع رشد فین تک ها

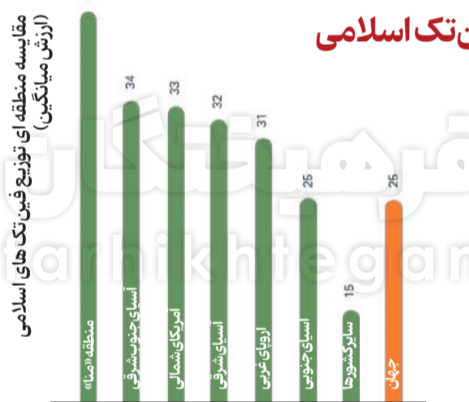
بزرگترین مانع بر سر رشد فین تک ها شامل سرمایه، آموزش مصرف کننده، مقررات، کشف استعدادها و گسترش جغرافیایی است. در این میان، سرمایه و گسترش جغرافیایی نسبت به ۲۰۲۲ افزایش یافته. آموزش مصرف کننده کاهش داشته و مقررات و کشف استعدادها نیز بدون تغییر باقی مانده است. از سوی دیگر، در این گزارش بزرگترین عوامل برای رشد شرکت های فین تک، باز هم مانند مانع، سرمایه عنوان شده که نسبت به سال ۲۰۲۲ بدون تغییر باقی مانده است. علاوه بر این، گسترش جغرافیایی و مشتریانی هستند که خدمات دریافت نکرده اند که هر دو عامل نسبت به سال قبل رشد داشته اند. عامل رشد دیگر نیز مقررات هستند که ثابت باقی مانده و کشف استعدادها نیز نسبت به ۲۰۲۲ افت کرده است. شاخص جهانی فین تک اسلامی نشان می دهد که کشورهای OIC در بین ۱۰ و ۲۰ کشور برتر قرار دارند به طوری که ۵ کشور غیر OIC نیز در فهرست ۲۰ کشور برتر جا خوش کرده اند. طبق این شاخص، ۷ کشور مالزی، عربستان، اندونزی، امارات، انگلیس، بحرین و کویت از نظر رشد فین تک ها بدون تغییر نسبت به ۲۰۲۲ باقی مانده اند و بالاترین امتیاز شاخص را کسب کرده اند. در میان ۱۰ کشور برتر، جایگاه قطر نسبت به قبل بهبود یافته و عمان نیز تلاش کرده و برای اولین بار به جمع ۱۰ کشور برتر این فهرست اضافه شده است. در جمع ۲۰ کشور، کشورهای غیرهمکاری اسلامی بیشترین پیشرفت را در زمینه فین تک اسلامی نشان می دهند. از نظر امتیاز شاخص ها، ایران با امتیاز ۳۷ و کاهش ۳ امتیازی نسبت به سال گذشته در رده پانزدهم قرار گرفته که هم ردیف با بنگلادش و استرالیا است و رتبه های ۱۳ و ۱۴ را به دست آورده اند. از سوی دیگر، ایران از نظر امتیاز شاخص ها بالاتر از سوئیس و آمریکا قرار گرفته است.

۲۰ کشور برتر برحسب امتیاز شاخص GIFT

کشورهای «منا» دارند بیشترین فین تک اسلامی

آن دسته از مناطق جغرافیایی که در حوزه مالی اسلامی (فین تک) فعالیت بیشتری دارند مربوط به آسیای جنوب شرقی و منطقه «منا» می شود. اما اگر بخواهیم کشورهای مناطق غیر OIC را در حوزه فین تک اسلامی در نظر بگیریم، آمریکا و اروپا بیشترین ها هستند. منطقه منا با امتیاز شاخص ۴۹، رده نخست و آسیای جنوب شرقی با امتیاز ۳۴ رده دوم را از آن خود کرده اند. پس از آن آمریکای شمالی با امتیاز ۳۳، آسیای شرقی ۳۲، اروپای غربی ۳۱، آسیای جنوبی ۲۵، سایر مناطق ۱۵ و در سطح جهانی نیز امتیاز ۲۵ را به دست آورده اند.

مراکز اصلی فین تک اسلامی در دنیا

گزارشی که امسال منتشر شده به تعدادی از هاب ها یا مراکز اصلی و کلیدی اشاره کرده است که سطح قابل توجهی از فعالیت ها را به خود اختصاص داده و پتانسیل آن را دارند که به یک هاب بزرگ فین تک اسلامی توسعه پیدا کنند. طبق ارزیابی ها و نظرسنجی های صورت گرفته، کشورهای مالزی، عربستان، اندونزی، امارات، انگلیس و بحرین به ترتیب برترین هال فین تک های اسلامی را به خود اختصاص داده اند. مالزی با کسب امتیاز ۸۴، رتبه نخست را در میان سایر هاب ها به دست آورده، حجم بازار فین تک اسلامی در مالزی در سال ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حدود ۱۱ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار برآورد شد که بیش از نیمی از آن به میانگین رشد سالانه ۱۶.۳ درصد، تا سال ۲۰۲۷، رقم بازار به ۲۳ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار برسد. عربستان سعودی با امتیاز ۷۸ رده دوم این فهرست را از آن خود کرده است. حجم بازار فین تک اسلامی در این کشور در سال ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ چیزی بالغ بر ۵۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار ارزیابی شد که انتظار می رود این بازار با میانگین رشد سالانه ۱۳.۴ درصدی تا سال ۲۰۲۷ به حدود ۱۰۶ میلیارد دلار برسد. اندونزی با امتیاز ۶۱ در شاخص جهانی فین تک اسلامی رده سوم را در این فهرست از آن خود کرده است. رقم بازار فین تک اسلامی در این کشور در سال ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حدود ۶ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار

هاب های منتخب در مسیر پیشرفت

قطر با توجه به اینکه رده هشتم برترین های بازار فین تک اسلامی را در اختیار دارد، امتیاز ۴۳ را در این شاخص کسب کرده است. حجم بازار قطر در حوزه فین تک در ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حدود ۲ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار برآورد شد که انتظار می رود با میانگین رشد سالانه ۱۳.۶ درصدی در سال ۲۰۲۷ به ۴ میلیارد دلار برسد. پاکستان با کسب امتیاز ۴۰، رده یازدهم را در شاخص فین تک جهانی اسلامی به دست آورده است. حجم بازار این کشور در

تخمین زده شد که انتظار می رود حجم بازار اندونزی با میانگین رشد سالانه ۱۴.۱ درصدی به رقمی بالغ بر ۱۱ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار تا سال ۲۰۲۷ برسد. امارات چهارمین کشور این فهرست با کسب امتیاز ۶۰ بوده که دوشادوش اندونزی در حرکت است. این کشور در ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حجم بازاری معادل ۶ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار را از آن خود کرد. انتظار می رود امارات با میانگین رشد سالانه ۱۰.۶ درصدی در سال ۲۰۲۷ به حجم بازار ۱۵ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلاری برسد. انگلیس جزء کشورهای غیر OIC است که با کسب امتیاز ۵۰ رده پنجم را به خود اختصاص داده است. حجم بازار فین تک اسلامی انگلیس در ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حدود نیم میلیارد دلار برآورد شد که پیش بینی می شود با میانگین رشد سالانه ۱۵.۷ درصدی، حجم بازار فین تک اسلامی در این کشور تا ۲۰۲۷ به یک میلیارد دلار برسد. بحرین نیز با کسب امتیاز ۵۰ مشابه انگلیس، رده ششم را در بازار فین تک اسلامی به دست آورده است. اما میانگین رشد حجم بازار فین تک در این کشور در مقایسه با انگلیس پایین تر است. بر این اساس، حجم بازار در بحرین در سال ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حدود نیم میلیارد دلار ارزیابی شد که با میانگین رشد سالانه ۱۰.۶ درصدی تا سال ۲۰۲۷ به حجم بازار ۸۰۰ میلیون دلاری خواهد رسید.

۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حدود یک میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار ارزیابی شد که پیش بینی می شود با میانگین رشد سالانه ۱۸.۵ درصدی در سال ۲۰۲۷ به ۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار برسد. ترکیه هم با امتیاز ۳۴، رتبه ۱۸ را در شاخص فین تک جهانی اسلامی از آن خود کرده است که در ۲۰۲۳ - ۲۰۲۲ حجم بازار آن به رقمی بالغ بر ۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار رسید. کارشناسان انتظار دارد که با میانگین رشد سالانه ۱۷.۲ درصدی، حجم بازار این کشور در ۲۰۲۷ به ۹ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار برسد.

دانشگاه

سه شنبه ۸ اسفند ۱۴۰۲
شماره ۴۰۸۹
WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY

